Warszawa, 25 maja 2017 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-I.431.5.1.2016

Pan
Adam Budyta
Wójt Gminy Kołbiel

Urząd Gminy w Kołbieli
ul. Szkolna 1
05-340 Kołbiel

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie[1] Renata Syska – starszy inspektor wojewódzki, Katarzyna Możdżyńska – inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli, oraz Monika Borowska – inspektor wojewódzki w Wydziale Spraw Obywatelskich Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadziły[2] kontrolę w Urzędzie Gminy w Kołbieli, z siedzibą przy ul. Szkolnej 1.

Kontrolą objęto stan realizacji zadań z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności Urzędu Stanu Cywilnego oraz prowadzenia ewidencji ludności.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 21 listopada 2016 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 14 kwietnia 2017 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Wójtowi wystąpienie pokontrolne.

I. Działalność Urzędu Stanu Cywilnego

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 42 aktów małżeństw oraz 40 aktów zgonu. Ponadto dokonano dwóch czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegających na sprostowaniu aktu zgonu oraz dwóch czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Wydano jedno zaświadczenie o stanie cywilnym a także pięć decyzji na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska[3]. Przyjęte zostały 324 wnioski o wydanie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego oraz sześć wniosków o wydanie odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego.

---

[1] Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525, z późn. zm.).
[2] Kontrola została przeprowadzona w dniach od 21 listopada do 5 grudnia 2016 r.
[3] Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 10).

W kontrolowanym okresie nie wydawano aktów urodzenia, nie dokonywano czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegającej na uzupełnieniu aktu stanu cywilnego oraz odtworzeniu zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Ponadto nie były wydawane decyzje o umorzeniu postępowania, o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, jak również nie wydawano zaświadczeń o możliwości zawarcia związku małżeńskiego za granicą, zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby oraz o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 13 aktów małżeństwa, w tym 10 aktów małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 kro[4] oraz trzy akty małżeństw zawarte przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego (dalej Kierownik USC), 12 aktów zgonów, dwie czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na sprostowaniu aktu zgonu oraz dwie czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Ponadto kontroli poddano jedno zaświadczenie o stanie cywilnym oraz trzy decyzje w zakresie zmiany imienia i nazwiska, a także 20 odpisów skróconych i pięć odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego.

Akty małżeństw i zgonów rejestrowane były w rejestrze stanu cywilnego w formie wpisów przez Zastępcę Kierownika USC, właściwego ze względu na miejsce zawarcia związku małżeńskiego lub miejsce zgonu, stosownie do art. 13 ust. 1 i 2 upasc[5]. Po wprowadzeniu danych do rejestru stanu cywilnego dokumenty uwierzytelnione zostały przez Zastępcę Kierownika USC przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra właściwego ds. wewnętrznych[6]. Stwierdzono, że wszystkie skontrolowane akty zgonu sporządzone zostały z zachowaniem terminu określonego w art. 92 ust. 1 powyższej ustawy. Sporządzone akty małżeństwa oraz akty zgonu zawierały informacje określone w art. 88 ust. 1 i 95 ust. 1 upasc. Ponadto akty stanu cywilnego oznaczone były w rejestrze stanu cywilnego oddzielenie dla każdego rodzaju aktu, tj. małżeństwa i zgonu, a także odrębnie dla każdego roku kalendarzowego. Wpisów w rejestrze dokonywano w alfabecie łacińskim rozszerzonym, wielkimi literami. Poddane kontroli akty oznaczone zostały przez system teleinformatyczny w chwili ich sporządzenia i składały się z elementów określonych w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego[7].

---

[4] Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082, z późn. zm.).

[5] Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064).

[6] W związku ze zmianą § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904) od dnia 27 sierpnia 2016 r. certyfikat wydaje minister właściwy do spraw informatyzacji.

[7] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2016 r. poz. 1904).

Do poddanych kontroli aktów małżeństwa i zgonów prowadzone były w formie papierowej akta zbiorowe. Akta zbiorowe przechowywane były w miejscu zapewniającym należyte zabezpieczenie, stosownie do wymogu art. 27 ust. 2 upasc.

W aktach zbiorowych aktów małżeństw znajdowały się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia[8], o których mowa w art. 4^1 § 1 kro wydane przez Zastępcę Kierownika USC, które zawierały wszystkie elementy określone w art. 81 ust. 1 upasc. W aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdowały się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu. W aktach zbiorowych do aktów małżeństw zawartych przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego znajdowały się protokoły o przyjęciu oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez małżonków, świadków oraz Kierownika USC Wójta Gminy Kołbiel, które zawierały wszystkie elementy określone w art. 87 ust. 2 powyższej ustawy.

Poddane badaniu decyzje sporządzone na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska wydane zostały zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową organu oraz doręczone stronom osobiście zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 i art. 46 § 1 kpa[9].

Odpisy skrócone aktów stanu cywilnego wydawano osobom uprawnionym do ich otrzymania, zgodnie z art. 45 upasc. Za sporządzenie aktów małżeństw i zgonów, za wydane odpisy skrócone aktów stanu cywilnego, a także decyzje w sprawie zmiany nazwiska pobrano opłatę skarbową w wysokościach określonych w ustawie o opłacie skarbowej[10]. Za zawarcie związku małżeńskiego poza lokalem Urzędu Stanu Cywilnego pobrana została opłata w wysokości, określonej w § 2 rozporządzenia w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego[11].

Osoba pełniąca funkcję Zastępcy Kierownika USC[12] w okresie objętym kontrolą posiadała wykształcenie określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 lit. a upasc, zgodnie z którym do zajmowania ww. stanowiska konieczne jest ukończenie studiów prawniczych lub administracyjnych potwierdzone uzyskaniem tytułu zawodowego magistra.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sporządzenie aktu małżeństwa oznaczonego 1417052/00/AM/2016/618626 zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 kro, w czwartym dniu roboczym po dniu otrzymania[13]

[8] Wydane w sytuacjach zawarcia małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.
[9] Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.).
[10] Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827).
[11] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego (Dz. U. poz. 180).
[12] Pani [redacted] została zatrudniona na stanowisku Z-cy Kierownika USC.
[13] Data otrzymania zaświadczenia została ustalona na podstawie spisu prowadzonego w urzędzie stanu cywilnego. Z przedmiotowego spisu wynikało, że zaświadczenie zostało przekazane przez duchownego 30 października 2016 r., zaś akt sporządzono 4 listopada 2016 r.

od duchownego zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński zostało złożone w obecności duchownego oraz zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Zaniechaniem powyższym naruszono wymogi art. 86 ust. 3 upasc, zgodnie z którym *„(...) akt małżeństwa sporządza się najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego”*.

2. Skrócenie miesięcznego terminu oczekiwania na zawarcie małżeństwa przed Kierownikiem USC, pomimo niezaistnienia ważnych względów przemawiających za skróceniem powyższego terminu[14]. W przypadku aktu małżeństwa oznaczonego 1417052/00/AM/2016/176561, zapewnienia nupturientów zostały złożone 2 sierpnia 2016 r., natomiast zawarcie małżeństwa przed Kierownikiem USC nastąpiło 2 września 2016 r., tj. przed upływem miesiąca, od dnia złożenia zapewnień przez nupturientów. Działaniem takim naruszono art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którym *„małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy”*.

3. Wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym na podstawie wniosku, który nie zawierał numeru PESEL wnioskodawcy, oświadczenia o nieistnieniu okoliczności, mających wpływ na stan cywilny, nieodzwierciedlonych w rejestrze stanu cywilnego, składanego pod rygorem odpowiedzialności za złożenie fałszywego oświadczenia oraz pouczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Obowiązek podania powyższych danych wynika z regulacji art. 49 ust. 1 upasc. Pomimo występujących braków formalnych, organ nie zastosował trybu określonego w art. 64 § 2 kpa, zgodnie z którym *„Jeżeli podanie nie czyni zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w terminie siedmiu dni z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania”*.

[14] Zastępca Kierownika USC 16 grudnia 2016 r. wyjaśniła, że *„(...) nupturienci złożyli zapewnienia w dniu 2 sierpnia ponieważ nie zdążyli dojechać w dniu 1 sierpnia ze względu na problemy komunikacyjne, o czym poinformowali (...) telefonicznie. W dniu 2 sierpnia nupturienci dotarli tuż przed zamknięciem urzędu (...) i z pośpiechu nie zauważyłam i nie dopilnowałam tego, że został uchybiony termin (...)”*.

Ponadto zaświadczenie wydano osobie nieuprawnionej, tj. siostrze osoby[15], której wydane zaświadczenie dotyczyło. Zaniechaniem powyższym naruszono wymogi art. 49 ust. 3 upasc, zgodnie z którym *„Zaświadczenie o stanie cywilnym jest wydawane osobie, której dotyczy”.*

4. Przeniesienie do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego[16] z naruszeniem art. 104 ust. 2 upasc, zgodnie z którym *„Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie (...)”.* W związku z powyższym rejestracja powinna być dokonana na podstawie zagranicznego dokumentu stany cywilnego. Natomiast w akcie urodzenie wpisano dodatkowo dane, których nie zawierało przedmiotowe tłumaczenie, tj. nazwiska rodowe, daty urodzenia, miejsca urodzenia matki i ojca dziecka. W przypadku transkrypcji aktu urodzenia oznaczonego 1417052/00/AU/2016/441084 w danych dotyczących *imiona i nazwiska osoby, która zgłosiła urodzenie* wpisano *„* [redacted] *”,* podczas gdy w tłumaczeniu widnieje informacja *„ojciec i matka”.*

5. W przypadku transkrypcji aktu urodzenia oznaczonego 1417052/00/AU/2016/441084 stwierdzono brak zawiadomienia męża matki o dokonaniu transkrypcji z pouczeniem o prawie do wniesienia do sądu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa. Zaniechaniem powyższym naruszono art. 105 ust. 3 upasc *„W przypadku gdy transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie jest dokonywana na wniosek matki dziecka, a w dokumencie tym są zawarte dane ojca inne niż wynikające z domniemania pochodzenia dziecka od męża matki, kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał transkrypcji, zawiadamia o tym męża matki, pouczając go o prawie do wniesienia do sądu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, jeżeli jest możliwe ustalenie miejsca pobytu domniemanego ojca.”* Dodatkowo w powyższym akcie w treści wzmianki zapisano, że na postawie art. 61 ust. 2 upasc organ zmienił nazwisko dziecka.[17] W aktach sprawy brak było podstaw do dokonania powyższej czynności przez zastępcę kierownika USC. Do dokonania zmiany nazwiska dziecka nie uprawniał ani przytoczony w wyjaśnieniach

[15] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) oprócz wydania odpisu zupełnego aktu* [redacted] *– rodzonej siostry* [redacted] *czyli wnioskodawczyni - zostało wydane również zaświadczenie o stanie cywilnym, które dotyczyło Pani* [redacted] *i nie została tu faktycznie pobrana opłata w wysokości 38 zł tylko 17 zł. Nie posiadamy kopii wydanego zaświadczenia, gdyż było ono napisane odręcznie po sprawdzeniu, zarówno w akcie urodzenia jak i w rejestrze PESEL oraz po informacji uzyskanej od jej siostry, że jest ona panną. Zaświadczenie jak i odpis aktu urodzenia dotyczący Pani* [redacted] *był potrzebny jej siostrze do złożenia dokumentów w sądzie w sprawie o ubezwłasnowolnienie siostry (załatwiane były w tym czasie sprawy spadkowe po śmierci rodziców), gdyż jest ona osobą ograniczoną fizycznie i umysłowo i nie jest w stanie sama decydować o swoich sprawach. Ponadto przebywa ona czasowo w domu opieki poza terenem naszej gminy i nie było możliwe jej osobiste stawiennictwo (...)”.*

[16] Dotyczy aktu urodzenia oznaczonego 1417052/00/AU/2016/349301.

[17] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) W sprawie aktu nr 1417052/00/AU/2016/441084 naszym błędem było nie wezwanie matki dziecka o złożenie wniosku o zmianę nazwiska dziecka, dlatego zmiana nazwiska została dokonana tylko na podstawie wyroku sądu (...)”.*

organu wyrok sądu o zaprzeczeniu ojcostwa[18] ani też nie mający zastosowania w sprawie art. 61 ust. 2 upasc.

6. Wydanie dwóch decyzji administracyjnej w sprawie zmiany nazwiska oraz jednej decyzji w sprawie zmiany nazwiska małoletniego dziecka na podstawie wniosków, które nie wskazywały[19]:
   - nazwiska rodowego, oświadczenia wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika USC lub nie została wydana już decyzja odmowna, kierownika USC, który sporządził akt małżeństwa lub urodzenia – w sprawie oznaczonej USC.5355.1.2016,
   - oświadczenia wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika USC lub nie została wydana już decyzja odmowna, kierownika USC, który sporządził akt małżeństwa lub urodzenia – w sprawie oznaczonej USC.5355.4.2016,
   - oświadczenia wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika USC lub nie została wydana już decyzja odmowna – w sprawie oznaczonej USC.5355.5.2016.

   Obowiązek podania powyższych danych oraz złożenia oświadczenia wynika z regulacji art. 11 ust. 1 pkt 1 lit a i b, pkt 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, zgodnie z którymi *„Wniosek o zmianę imienia lub nazwiska zawiera: (...) nazwisko rodowe, wskazanie kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa* oraz *„(...) oświadczenie wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została wydana już decyzja odmowna."* Pomimo występujących braków formalnych, organ nie zastosował trybu określonego w art. 64 § 2 kpa.

7. Pominięcie jednej ze stron postępowania zakończonego wydaniem decyzji dotyczącej zmiany nazwiska małoletniego dziecka[20], tj. ojca dziecka. W powyższej sprawie postępowanie zostało wszczęte na wniosek matki dziecka, ojciec wyraził pisemną zgodę na zmianę nazwiska dziecka. Działaniem takim uchybiono art. 107 § 1, art. 28 oraz art. 40 § 1 kpa, zgodnie z którym decyzja powinna zawierać oznaczenie stron, w tym oprócz

[18] Wyrok sygn. [redacted]

[19] Zastępca Kierownika USC oświadczyła, że *„(...) nie wzywano wnioskodawcy do uzupełnienia wniosku stosownie do wymogu zawartego w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska przez (...) niedopatrzenie i niedopilnowanie wnioskodawcy o ich uzupełnienie (...)"*.

[20] Dotyczy decyzji oznaczonej USC.5355.5.2016. Zastępca Kierownika USC wyjaśniła, że *„(...) ojciec dziecka nie wykazywał żadnego zainteresowania dzieckiem (...). Oświadczył, że zgadza się na zmianę nazwiska dziecka i potem nie chce mieć z nim nic wspólnego, dlatego w aktach sprawy ojciec dziecka nie został uwzględniony (...)"*.

matki dziecka również jego ojca, konsekwencją czego był brak doręczenia ojcu dziecka przedmiotowej decyzji.

8. Wydanie decyzji administracyjnej w sprawie zmiany nazwiska[21] z przekroczeniem miesięcznego terminu załatwienia sprawy określonego w art. 35 § 3 kpa, bez skierowania do strony postępowania zawiadomienia o niezałatwieniu sprawy w terminie, wskazującego przyczyny zwłoki oraz nowy termin załatwienia sprawy[22]. Zgodnie z art. 35 § 3 kpa oraz art. 36 kpa, *„Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca (...)”*, przy czym *„O każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie (...) organ administracji publicznej obowiązany jest zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy”*. Obowiązek ten ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

9. Przekazanie dwóch decyzji w sprawie zmiany nazwiska[23] oraz decyzji w sprawie zmiany nazwiska małoletniego dziecka[24] do Kierownika USC, który sporządził akt urodzenia i akt małżeństwa za pośrednictwem operatora pocztowego[25]. Działaniem powyższym naruszono art. 13 ustawy o zmianie imienia i nazwiska zgodnie z którym *„Kierownik urzędu stanu cywilnego albo jego zastępca, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy (...) W przypadku zmiany imienia lub nazwiska małoletniego dziecka następującej na wniosek przedstawiciela ustawowego dziecka decyzję o zmianie imienia lub nazwiska przekazuje się kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia dziecka”*.

Ponadto w toku kontroli stwierdzono, że:

– W zaświadczeniach stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa[26], protokołach przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński[27] dotyczących aktów małżeństwa dokonywano poprawek przy użyciu korektora natomiast w przypadku zapewnień

[21] Dotyczy decyzji oznaczonej USC.5355.4.2016.
[22] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) Wnioskodawczyni przy składaniu wniosku oznajmiła, że nie zależy jej na szybkim załatwieniu sprawy, ponieważ na ok. 3 miesiące wyjeżdża za granicę i dopiero po powrocie odbierze sobie decyzję. Dlatego też nie wystosowano informacji o przedłużeniu postępowania (...)”*.
[23] Dotyczy decyzji oznaczonych: USC 5355.1.2016, USC.5355.4.2016.
[24] Dotyczy decyzji oznaczonej USC.5355.5.2016.
[25] Zastępca Kierownika USC wyjaśniła, że *„(...) decyzja w formie papierowej była wysyłana pocztą (...)”*.
[26] Dotyczy aktu małżeństwa nr: 1417052/00/AM/2016/034372.
[27] Dotyczy aktów małżeństwa oznaczonych: 1417052/00/AM/2016/176561, 1417052/00/AM/2016/915954, 1417052/00/AM/2016/918486, 1417052/00/AM/2016/802224, 1417052/00/AM/2016/256880, 1417052/00/AM/2016/351177.

o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa[28] oraz protokołów przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński[29] zastępca kierownika USC dokonywała w nich uzupełnień danych bez wiedzy i zgody stron.

- Podpisanie protokołu zgłoszenia zgonu, stanowiącego podstawę do sporządzenia aktu zgonu oznaczonego 1417052/00/AZ/2016/289170 przez Wójta Gminy Kołbiel [redacted] który był Kierownikiem USC w sytuacji, gdy w rubryce nr 1 protokołu jako imię i nazwisko Kierownika USC, który przyjął zgłoszenie widniało imię i nazwisko Zastępcy Kierownika USC – pani [redacted][30].
- W aktach spraw dotyczących wydania odpisów zupełnych[31] oraz odpisów skróconych aktów stanu cywilnego[32], wydanych na podstawie podań złożonych osobiście przez wnioskodawców nie było podpisu odbierającego. Zaniechaniem takim naruszono wymogi określone w art. 46 § 1 kpa, zgodnie z którym *„Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem (...)”*.
- W aktach zbiorowych wszystkich poddanych kontroli aktów małżeństwa zawartych w obecności duchownego nie było dowodów potwierdzających datę przekazania przez duchownego do urzędu stanu cywilnego zaświadczeń[33], o których mowa w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zgodnie z § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej[34] *„Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie”*, przy czym stosownie do § 7 pkt 6 powyższego rozporządzenia pieczęć wpływu zawiera m.in. datę wpływu przesyłki. Brak pieczęci określającej datę wpływu stwierdzono także w przypadku poddanych badaniu wniosków o sprostowanie[35], transkrypcję[36] oraz zmianę imienia i nazwiska[37].

---

[28] Dotyczy aktów małżeństwa nr: 1417052/00/AM/2016/406985, 1417052/00/AM/2016/033424, 1417052/00/AM/2016/762039, 1417052/00/AM/2016/315445, 1417052/00/AM/2016/351177.

[29] Dotyczy aktu małżeństwa nr: 1417052/00/AM/2016/176561.

[30] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) W przypadku mojej nieobecności protokół zgłoszenia zgonu przyjmuje Kierownik USC i on go też podpisuje. Jest on drukowany na mojej karcie, dlatego widnieje tam moje imię i nazwisko (...)” oraz z 16 grudnia 2016 r. „(...) Wójt Gminy nie posiadał karty mikroprocesorowej i nigdy jej wcześniej nie posiadał. W momencie, gdy ubiegaliśmy się o jej wydanie nie było już to możliwe (...)”.*

[31] Dotyczy spraw oznaczonych: USC.5362.273.2016, USC.5362.241.2016, USC.5362.83.2016, USC.5362.9.2016.

[32] Dotyczy spraw oznaczonych: USC.5362.1.2016, USC.5362.18.2016, USC.5362.34.2016, USC.5362.50.2016, USC.5362.66.2016, USC.5362.84.2016, USC.5362.100.2016, USC.5362.116.2016, USC.5362.132.2016, USC.5362.148.2016, USC.5362.181.2016, USC.5362.197.2016, USC.5362.214.2016, USC.5362.230.2016, USC.5362.263.2016, USC.5362.280.2016, USC.5362.296.2016, USC.5362.312.2016.

[33] Organ prowadził osobny spis, w którym wskazywał datę przekazania zaświadczeń przez duchownego.

[34] Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67, z późn. zm.).

[35] Dotyczy aktu urodzenia oznaczonego 1417052/00/AU/1968/321697.

[36] Dotyczy aktów urodzenia oznaczonych: 1417052/00/AU/2016/349301, 1417052/00/AU/2016/441084.

[37] Dotyczy decyzji oznaczonych: USC.5355.1.2016, USC.5355.4.2016, USC.5355.5.2016.

- W przypadku akt zbiorowych aktów małżeństw zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego oraz protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński nie były oznaczone datą ich sporządzenia, natomiast zapewnienia obojga nupturientów o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, prawomocne orzeczenie sądu o rozwodzie nie były opatrzone oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego oraz datą jego sporządzenia. Natomiast w przypadku akt zbiorowych aktów zgonu protokoły zgłoszenia zgonu nie opatrzone były datą sporządzenia aktu. Zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego *„Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą (...) Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą (...)”.*
- Nie wydanie odpisu zupełnego w przypadku sprostowania aktu urodzenia oznaczonego 1417052/00/AU/1968/321697[38]. Zaniechaniem takim naruszono art. 35 ust. 8 upasc, zgodnie z którym *„Kierownik urzędu stanu cywilnego, dokonując sprostowania, wydaje wnioskodawcy odpis zupełny sprostowanego aktu stanu cywilnego”.*
- Nieprzestrzeganie poniższych przepisów ustawy o opłacie skarbowej, poprzez:
  - Niepobranie opłaty skarbowej za wydanie odpisów zupełnych[39] po dokonaniu czynności sprostowania na wniosek przedsiębiorcy.
  - Nieterminowe pobranie opłaty za wydanie odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego[40], odpisów skróconych aktów stanu cywilnego[41], odpisów zupełnych po dokonaniu czynności transkrypcji[42] oraz zaświadczenia o stanie cywilnym[43] i decyzji o zmianie imienia i nazwiska[44].
  - Pobranie opłaty za wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym[45] w niewłaściwej wysokości, tj. 17 zł zamiast 38 zł.

[38] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) W przypadku aktu nr 1417052/00/AU/1968/321697 wnioskodawczyni odbierająca sprostowanie, wyraźnie oświadczyła, że nie potrzebuje odpisu zupełnego aktu w wyniku czynności sprostowania. Wystarczyło jej samo pismo z informacją o sprostowaniu. Z podglądu aktu urodzenia wynika, że owa Pani aktu tego nigdzie nie pobierała (...)”.*

[39] Dotyczy aktów urodzenia oznaczonych: 1417052/00/AU/1952/713547, 1417052/00/AU/1968/321697.

[40] Dotyczy spraw oznaczonych: USC.5362.83.2016, USC.5362.9.2016.

[41] Dotyczy spraw oznaczonych: USC.5362.34.2016, USC.5362.50.2016, USC.5362.132.2016, USC.5362.230.2016.

[42] Dotyczy aktów urodzeń oznaczonych 1417052/00/AU/2016/349301, 1417052/00/AU/2016/441084.

[43] Dotyczy sprawy oznaczonej USC.5362.9.2016.

[44] Dotyczy decyzji oznaczonych: USC 5355.1.2016, USC.5355.4.2016, USC.5355.5.2016.

[45] Dotyczy sprawy oznaczonej USC.5362.9.2016.

Działaniem takim naruszono regulacje zawarte w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 oraz części II ust. 1 pkt 2 i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej, zgodnie z którymi *„Obowiązek zapłaty opłaty skarbowej powstaje (...) – z chwilą dokonania zgłoszenia lub złożenia wniosku (...)" oraz „Opłatę skarbową wpłaca się z chwilą powstania obowiązku jej zapłaty"*. Pomimo niewniesienia opłaty, organ zezwalający nie zastosował trybu określonego w art. 261 § 1 i 2 kpa.

– W przypadku wniosków o wydanie odpisów zupełnych po dokonaniu czynności transkrypcji[46], odpisów skróconych[47] aktu stanu cywilnego stwierdzono, że wnioski składano na formularzach opracowanych w Urzędzie Gminy w Kołbieli, w których m.in. jako cel wydania odpisu wskazywano *„1 egz. bezpośrednio po sporządzeniu aktu",* podczas gdy przepisy prawa nie przewidują wymogu składania dodatkowych wniosków w powyższym zakresie[48]. Obowiązek wydania odpisu zupełnego czy odpisu skróconego aktu stanu cywilnego reguluje odpowiednio art. 47 oraz art. 105 ust. 2 upasc zgodnie z którymi *„Odpis skrócony aktu stanu cywilnego jest wydawany z urzędu, po dokonaniu rejestracji zdarzenia, osobie zgłaszającej to zdarzenie"*[49] oraz *„(...) Kierownik urzędu stanu cywilnego, który dokonał transkrypcji, wydaje wnioskodawcy odpis zupełny aktu stanu cywilnego (...)"*.

Jednocześnie w toku kontroli ustalono, że w aktach zbiorowych do 10 poddanych badaniu aktów małżeństw[50] znajdowały *się protokoły przyjęcia oświadczenia o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa,* jednakże wskazać należy, że zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 5 upasc, zapewnienie zawiera oświadczenie o nazwisku (nazwiskach), które będą nosiły osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo po jego zawarciu oraz oświadczenie o nazwisku dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, ponadto w sytuacji, gdy małżeństwo ma zostać zawarte w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa zawiera oświadczenie o nazwisku, które każdy z małżonków będzie nosił po zawarciu małżeństwa oraz oświadczenie w sprawie nazwisk przyszłych dzieci, w myśl art. 81 ust. 1 pkt 3 i 4 ww. ustawy − wobec powyższego nie ma potrzeby sporządzania ww. dokumentu.

[46] Dotyczy sprawy oznaczonej USC.5362.175.2016.
[47] Dotyczy spraw oznaczonych: USC.5362.214.2016, USC.5362.312.2016.
[48] Zastępca Kierownika USC wyjaśniła, że *„(...) odpisy bezpośrednio po sporządzeniu aktu faktycznie były wydawane na wniosek (...)"*.
[49] W brzmieniu obowiązującym do dnia 26 sierpnia 2016 r.
[50] Dotyczy aktów małżeństwa nr: 1417052/00/AM/2016/406985, 1417052/00/AM/2016/698534, 1417052/00/AM/2016/033424, 1417052/00/AM/2016/034372, 1417052/00/AM/2016/135470, 1417052/00/AM/2016/176561, 1417052/00/AM/2016/915954; 1417052/00/AM/2016/918486, 1417052/00/AM/2016/802224, 1417052/00/AM/2016/256880.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie działalności Urzędu Stanu Cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości.**

Wyniki kontroli wskazują, że w jednostce prawidłowo realizowano zadania w zakresie przestrzegania właściwości miejscowej i rzeczowej, kompletności aktów małżeństw i zgonów, przestrzegania zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia roczników małżeństw i zgonów w rejestrze stanu cywilnego oraz przechowywania i zabezpieczania akt zbiorowych do aktów stanu cywilnego, pobierania opłaty skarbowej za sporządzenie aktów małżeństw i zgonów, za odpisy skrócone aktów stanu cywilnego, a także decyzje w sprawie zmiany nazwiska oraz obowiązku dołączania dokumentów stanowiących podstawę dokonania czynności materialno-technicznych z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Pobrano również w prawidłowej w wysokości opłatę za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego.

Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono przypadki nieterminowego sporządzenia aktu małżeństwa oraz wydania decyzji w sprawie zamiany imienia i nazwiska, niekompletności elementów decyzji w sprawie zmiany nazwiska małoletniego dziecka, niezrealizowania obowiązku pobrania opłaty skarbowej za wydanie odpisów zupełnych, niepowiadomienia męża matki o dokonaniu transkrypcji, nieopatrywanie akt zbiorowych dotyczących małżeństw i zgonów oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego oraz datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości.

II. Prowadzenie ewidencji ludności

W kontrolowanym okresie przyjęto 157 zgłoszeń zameldowania obywateli polskich[51], dwa zgłoszenia zameldowania cudzoziemców na pobyt czasowy, 16 zgłoszeń wymeldowania obywateli polskich[52], 42 wnioski o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców i z rejestru zamieszkania cudzoziemców[53]. Ponadto w okresie kontrolowanym wydano 86 zaświadczeń o zameldowaniu[54] oraz cztery decyzje administracyjne w sprawach meldunkowych.

Badaniu poddano 27 zgłoszeń zameldowania obywateli polskich[55], dwa zgłoszenia zameldowania cudzoziemców na pobyt czasowy, 11 zgłoszeń wymeldowania obywateli polskich[56],

[51] W tym: 132 na pobyt stały i 25 na pobyt czasowy.
[52] W tym: 10 z miejsca pobytu stałego i 6 z miejsca pobytu czasowego.
[53] Dotyczy wniosków, o których mowa w art. 47 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności.
[54] W tym 83 o zameldowaniu na pobyt stały oraz 3 o zameldowaniu na pobyt czasowy wydanych na wniosek, na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy o ewidencji ludności.
[55] W tym: 20 na pobyt stały i 7 na pobyt czasowy.
[56] W tym: 5 z miejsca pobytu stałego i 6 z miejsca pobytu czasowego.

15 wniosków o wydanie zaświadczenia o zameldowaniu[57], 10 wniosków o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców i z rejestru zamieszkania cudzoziemców. Badaniu poddano także jedną decyzję o wymeldowaniu.

Poddana badaniu decyzja wydana została zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową organu. Zgłoszenia o zameldowaniu i wymeldowaniu z pobytu stałego lub czasowego składane były na formularzach zgodnych z wzorami określonymi w załącznikach nr 1, 2, 3 i 5 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego[58].

W okresie objętym kontrolą udostępnianie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców i z rejestru zamieszkania cudzoziemców następowało na wniosek uprawnionych podmiotów określonych w art. 46 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności [59]. Wszystkie poddane kontroli wnioski o udostępnianie danych zostały sporządzone na formularzu zgodnym z wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnianie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców i rejestru PESEL[60]. Stwierdzono, iż wnioskodawcy wykazywali interes prawny w uzyskaniu żądanych danych.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dokonanie czynności zameldowania na pobyt stały na podstawie niekompletnych zgłoszeń, tj.:
   - w czterech przypadkach[61] – nie wskazano kraju poprzedniego miejsca zamieszkania,
   - w jednym przypadku[62] w rubryce *„kraj urodzenia”* wskazano skrót *„PL”*.

   Działaniem takim naruszono art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, ustawy o ewidencji ludności oraz wymogi określone we wzorze zgłoszenia pobytu stałego stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego.
2. Dokonanie czynności zameldowania na pobyt czasowy – na podstawie niekompletnych zgłoszeń, tj.:
   - w dwóch przypadkach[63] – nie wskazano adresu nowego miejsca pobytu czasowego,

[57] W tym 12 wniosków na pobyt stały i 3 na pobyt czasowy.
[58] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 września 2011 r. w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1852).
[59] Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2016 r. poz.722, z późn. zm.).
[60] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2011 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych po wykazaniu interesu faktycznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 836).
[61] Zgłoszenie osób o nr PESEL: [redacted]
[62] Zgłoszenie osoby o nr PESEL [redacted]

- w jednym przypadku[64] – nie wskazano deklarowanego okresu pobytu, a w miejscu urodzenia wskazano nazwę kraju *Ukraina*.

Działaniem takim naruszono art. 30 ust. 2 pkt 3, 7 ustawy o ewidencji ludności oraz wymogi określone we wzorze zgłoszenia pobytu czasowego stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego.

3. Dokonanie czynności wymeldowania z miejsca pobytu stałego na podstawie niekompletnych zgłoszeń, tj.:
   - w jednym przypadku[65] − nie wskazano miejsca urodzenia,
   - w jednym przypadku[66] – w adresie dotychczasowego miejsca pobytu stałego nie wskazano województwa.

   Działaniem takim naruszono art. 34 ust. 1 pkt 3, 4 ustawy o ewidencji ludności oraz wymogi określone we wzorze zgłoszenia wymeldowania z miejsca pobytu stałego stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego.
4. Dokonanie czynności wymeldowania z miejsca pobytu czasowego – na podstawie niekompletnych formularzy, tj.:
   - w jednym przypadku[67] – nie wskazano miejsca urodzenia,
   - w dwóch przypadkach[68] – nie wskazano adresu dotychczasowego miejsca pobytu czasowego,

   - w jednym przypadku[69] − nie podano pełnego adresu dotychczasowego miejsca pobytu czasowego, w ww. adresie wskazano jedynie kod pocztowy.

   Działaniem takim naruszono art. 34 ust. 2 pkt 3, 5 ustawy o ewidencji ludności oraz wymogi określone we wzorze zgłoszenia wymeldowania z miejsca pobytu czasowego stanowiącym załącznik nr 5 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego.

63 [redacted]

5. Organ dokonał wymeldowania z miejsca pobytu stałego bez osobistego stawiennictwa osoby zgłaszającej wymeldowanie[70]. Formularz o wymeldowaniu złożony został przez osobę osadzoną[71] w areszcie śledczym za pomocą operatora pocztowego. Złożenie podpisu przez zgłaszającego na ww. formularzu zostało potwierdzone adnotacją *„osadzony podpisał się w mojej obecności”* przez młodszego wychowawcę Działu Prewencyjnego Aresztu Śledczego Warszawa-Mokotów. Działaniem powyższym naruszono wymogi art. 33 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności, zgodnie z którymi obywatel polski dokonuje wymeldowania z miejsca pobytu stałego w formie pisemnej na formularzu w organie gminy właściwym dla dotychczasowego miejsca pobytu, przedstawiając do wglądu dowód osobisty lub paszport. Z powyższego wynika, iż dokonanie wymeldowania w drodze czynności materialno-technicznej następuje poprzez osobiste stawiennictwo w urzędzie oraz złożenie kompletnego formularza wymeldowania. Osobiste stawiennictwo jest wymogiem nałożonym na osobę, na której ciąży obowiązek meldunkowy, bowiem jedynie poprzez zastosowanie takiej uciążliwości przez prawodawcę, organ może mieć pewność co do tożsamości zgłaszającej się osoby oraz zgodności treści oświadczenia z jej wolą. Ponadto obowiązek meldunkowy można dopełnić przez pełnomocnika bądź dokonać w formie dokumentu elektronicznego, o których mowa w art. 24 ust. 4 i 5 ustawy o ewidencji ludności. Przepis ten stanowi, że*„Obowiązku meldunkowego można dopełnić przez pełnomocnika, legitymującego się pełnomocnictwem (...) po okazaniu przez pełnomocnika do wglądu jego dowodu osobistego lub paszportu (...) Wymeldowania się z miejsca pobytu stałego lub czasowego (...) można dokonać w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej (...)”*.

6. Nieprzestrzeganie w toku prowadzonego postępowania o wymeldowanie z miejsca pobytu stałego, zakończonego wydaniem decyzji oznaczonej EL.5343.1.1.2016, poniższych przepisów kpa, poprzez:
   - Wydanie decyzji z przekroczeniem miesięcznego terminu załatwienia sprawy określonego w art. 35 § 3 kpa, bez skierowania do strony postępowania zawiadomienia o niezałatwieniu sprawy w terminie, wskazującego przyczyny zwłoki oraz nowy termin załatwienia sprawy[72]. Powyższym działaniem naruszono art. 35 § 3 kpa oraz art. 36 kpa,

[70] Zgłoszenie osoby o [redacted]

[71] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) W tym przypadku wymeldowano osobę osadzoną w areszcie, w tej formie, a nie przez pełnomocnika ani w wersji elektronicznej, gdyż osoba, której zgłoszenie dotyczy, miała ograniczone możliwości kontaktu z rodzicami lub w ogóle ich nie utrzymywała, i dlatego wymeldowanie przez pełnomocnika było nie do spełnienia; (rodzice nie wykazywali chęci pomocy). Uznano, że taka forma wymeldowania będzie bardziej wiarygodna niż samo przesłanie wniosku (...)”*.

[72] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) Wnioskodawczyni przy składaniu wniosku oznajmiła, że nie zależy jej na szybkim załatwieniu sprawy, ponieważ na ok. 3 miesiące wyjeżdża za granicę i dopiero po powrocie odbierze sobie decyzję. Dlatego też nie wystosowano informacji o przedłużeniu postępowania (...)”*.

zgodnie z którymi *„Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca (...)”*, przy czym *„O każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie (...) organ administracji publicznej obowiązany jest zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy”*.

- Pominięcie współwłaściciela nieruchomości, z której nastąpić miało wymeldowanie. W prowadzonym postępowaniu współwłaściciel nieruchomości nie został powiadomiony o wszczęciu postępowania, o możliwości wypowiedzenia się co do zebranego materiału, jak również nie doręczono mu wydanej decyzji. Powyższym naruszono wymogi art. 61 § 4, art. 10, art. 40 § 1 kpa oraz 28 kpa.
- Przesłuchanie przez organ świadków, pomimo, że strona postępowania nie została zawiadomiona o miejscu i terminie przeprowadzenia ww. dowodu przynajmniej na siedem dni przed terminem[73]. Działaniem takim naruszono art. 79 kpa, zgodnie z którym strona powinna być zawiadomiona o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu ze świadków. Strona ma prawo brać udział w przeprowadzeniu dowodu, może zadawać pytania świadkom oraz składać wyjaśnienia.

7. Udostępnianie danych z rejestrów mieszkańców oraz rejestrów zamieszkania cudzoziemców niezgodnie z żądaniem strony określonym we wniosku[74], tj. w przypadku spraw oznaczonych:
   - EL.5345.2.5.2016, EL.5345.2.13.2016, EL.5345.2.14.2016, EL.5345.2.15.2016, EL.5345.2.12.2016, EL.5345.2.17.2016, EL.5345.2.19.2016 nie wskazano daty zameldowania na pobyt stały, zaś w sprawie oznaczonej EL.5345.2.19.2016 dodatkowo określono datę ważności dowodu osobistego, o którą nie wnosił wnioskodawca,
   - EL.5345.2.18.2016, EL.5345.2.26.2016 nie wskazano daty zameldowania na pobyt stały i czasowy, zaś w sprawie oznaczonej EL.5345.2.26.2016 dodatkowo wskazano stan cywilny, datę zmiany stanu cywilnego, numer aktu, wystawcę, imię współmałżonka, nazwisko rodowe współmałżonka, o które nie wnosił wnioskodawca.

[73] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) Strony postępowania o wymeldowanie, nie zostały powiadomione o przesłuchaniu dwóch świadków, z powodu niedopełnienia obowiązku przez organ Świadkowie o przesłuchaniu zostali poinformowani bezpośrednio przez właściciela budynku (są oni jego sąsiadami)”*.

[74] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) w przypadku tych spraw, jeśli chodzi o daty zameldowania na pobyt stały, nie zaznaczono ich jako dane wnioskowane przez przeoczenie. Jeśli chodzi o niewskazanie w odpowiedzi daty i nr aktu zgonu oraz kto go wydał, to jeżeli osoba żyje system nie drukuje danych dotyczących zgonu, a w tych przypadkach wszystkie te osoby żyły. (...) Dane dodatkowe zostały zaznaczone niezgodnie z przedmiotem wniosku, ponieważ przez niedopatrzenie i pomyłkę zostały nieusunięte z poprzedniego wniosku. My dokładnie tego nie sprawdziliśmy i dlatego wydrukowały się jako dodatkowe dane”*.

Zaniechaniem powyższym naruszono art. 47 ustawy o ewidencji ludności, zgodnie z którym *„Podmiotom (...) udostępnia się dane jednostkowe, na ich wniosek złożony w formie pisemnej (...) Dane te są przekazywane, w zależności od żądania wnioskodawcy”*. Ponadto stwierdzono, że w przypadku czterech spraw[75] wnioskodawcy zwrócili się o udostępnienie danych bez wskazania z jakiego rejestru dane mają być udostępnione, zaś w przypadku spraw oznaczonych EL.5345.2.13.2016, EL.5345.2.14.2016, EL.5345.2.16.2016, EL.5345.2.18.2016, EL.5345.2.26.2016 wnioski określały żądanie udostępnianie danych z *Rejestru PESEL*. Zgodnie z art. 50 ustawy o ewidencji ludności organy gmin udostępniają dane z rejestrów mieszkańców oraz rejestrów cudzoziemców, natomiast dane z rejestru PESEL udostępnia właściwy minister do spraw wewnętrznych bądź informatyzacji.

Ponadto w wyniku kontroli ustalono, że:

- Wydano decyzje w sprawie wymeldowania z miejsca pobytu stałego, pomimo niewniesienia przez wnioskodawcę opłaty skarbowej. Powyższym naruszono wymogi cytowanych wyżej art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej oraz nie zastosowano trybu określonego w art. 261 § 1 i 2 kpa.
- W aktach spraw dotyczących udostępniania danych jednostkowych nie było dowodu doręczenia wnioskodawcom przedmiotowych pism[76], czym naruszono art. 39 w związku z art. 46 § 1 kpa.
- Zgłoszenia[77] zameldowania na pobyt stały, czasowy oraz zgłoszenia wymeldowania z miejsca pobytu stałego i czasowego wypełniono małymi literami. Formularze ww. dokumentów określone w załącznikach nr 1, 2, 3 i 5 rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego wskazują na konieczność wypełnienia ich drukowanymi literami.
- Powołanie w podstawie prawnej zawiadomienia o wszczęciu postępowania[78] nieobowiązującego art. 15 ust. 2 ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, zamiast art. 35 ustawy o ewidencji ludności.

[75] Dotyczy spraw oznaczonych: EL.5345.2.5.2016, EL.5345.2.15.2016, EL.5345.2.17.2016, EL.5345.2.19.2016.

[76] Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika USC *„(...) pisma dotyczące udzielonych odpowiedzi na udostępnianie danych jednostkowych są wysyłane wnioskodawcom listem zwykłym. (...) W książce nadawczej widnieje zapis „wysłano listem zwykłym dnia...” oraz ilość wysłanych listów. Tylko listy polecone są pojedynczo opisywane”.*

[77] Zgłoszenia osób o nr PESEL: [redacted].

[78] Zawiadomienie z 14 stycznia 2016 r.

Ponadto stwierdzono, że na zgłoszeniach pobytu stałego oraz czasowego osób o nr PESEL [redacted] pracownik dokonywał poprawek i skreśleń danych zawartych w formularzu wskazanych przez zgłaszającego bez jego wiedzy i zgody.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania polegającego na wykonywaniu obowiązku meldunkowego obywateli polskich oraz cudzoziemców, ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

Wyniki kontroli wskazują, że wydana decyzja w sprawach meldunkowych zawierała elementy wskazane w art. 107 kpa oraz wydana została zgodnie właściwością miejscową i rzeczową. W jednostce prawidłowo wypełniano obowiązek zwolnienia podmiotów z pobrania opłaty skarbowej za udostępnianie danych jednostkowych. Składane zgłoszenia o zameldowaniu i wymeldowaniu z pobytu stałego i czasowego były zgodne z wzorami określonymi w rozporządzeniu w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego. Wszystkie poddane kontroli wnioski o udostępnianie danych zostały sporządzone na formularzu zgodnym z wzorem, zaś wnioskodawcy wykazali interes prawny w uzyskaniu żądanych danych.

Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono przypadki dokonania czynności meldunkowych na podstawie niekompletnych zgłoszeń meldunkowych, nieterminowego wydania decyzji w sprawie o wymeldowanie, niepobrania opłaty za wydaną decyzję meldunkową, niepowiadomienia strony o przeprowadzeniu dowodu, pominięcia współwłaściciela nieruchomości w prowadzonym postępowaniu w sprawie wymeldowania, udostępniania danych z rejestrów mieszkańców oraz rejestrów zamieszkania cudzoziemców niezgodnie z żądaniem strony, jak również powyżej opisane uchybienia uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania ustalonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Terminowego sporządzania aktów małżeństw zgodnie z wymogiem w art. 86 ust. 3 upasc.
2. Udzielania małżeństw po upływie miesiąca od dnia kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zgodnie z wymogiem art. 4 kro.
3. Wydawania zaświadczeń o stanie cywilnym osobom, których dotyczy, na podstawie kompletnego wniosku, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów art. 49 ust. 1 upasc, a w przypadkach

stwierdzenia braków formalnych wzywania wnioskodawców do ich usunięcia w trybie art. 64 § 2 kpa.

4. Wiernego i literalnego przenoszenia do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zgodnie z art. 104 ust. 2 upasc, a przypadku gdy ww. dokument nie określa wszystkich danych wskazywanych w akcie urodzenia – uzupełnienia aktu, na wniosek wnioskodawcy i zamieszczania wzmianki dodatkowej zgodnie z wymogiem art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 upasc.
5. Zawiadamiania męża matki o dokonywaniu transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego potwierdzającego urodzenie na wniosek matki dziecka, z pouczeniem o prawie wniesienia do sądu powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, w myśl postanowień art. 105 ust. 3 upasc oraz dołączania do aktu urodzenia wzmianki dodatkowej o zmianie nazwiska dziecka, po uzyskaniu przez stronę ostatecznej decyzji administracyjnej o zmianie nazwiska dziecka zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy.
6. Wydawania decyzji administracyjnych w sprawach zmiany imienia i nazwiska na podstawie kompletnych wniosków, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów art. 11 ust. 1 pkt 1 lit a i b, pkt 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska.
7. Oznaczania w decyzjach o zmianie nazwiska małoletniego dziecka – wszystkich stron postępowania oraz doręczania im ww. decyzji, zgodnie z wymogiem określonym w art. 107 § 1, art. 28 oraz art. 40 § 1 kpa.
8. Przesyłania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wydanych decyzji o zmianie imienia i nazwiska do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia i małżeństwa zgodnie z art. 13 ustawy o zmianie imienia i nazwiska.
9. Dokonywania czynności zameldowania na pobyt stały, czasowy oraz wymeldowania z miejsca pobytu stałego i czasowego – na podstawie kompletnych formularzy zgłoszeń meldunkowych.
10. Dokonywania wymeldowania z miejsca pobytu stałego z zachowaniem wymogu osobistego stawiennictwa określonego w art. 33 ust. 2 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności bądź przez pełnomocnika albo w formie dokumentu elektronicznego, w myśl art. 24 ust. 4 i 5 ww. ustawy.
11. Przestrzegania w prowadzonych postępowaniach administracyjnych przepisów kpa, poprzez:
    - wydawanie decyzji w sprawie zmiany imienia i nazwiska oraz decyzji w sprawach meldunkowych z zachowaniem terminów określonych w art. 35 § 3 kpa, z uwzględnieniem zasady wyrażonej w art. 36 ww. ustawy zobowiązującej organ do zawiadomienia strony o każdym przypadku niezałatwienia sprawy w terminie, z podaniem przyczyn zwłoki oraz nowego terminu załatwienia sprawy,

- uznawanie współwłaścicieli nieruchomości, z której ma nastąpić wymeldowanie – za strony postępowania, z uwzględnieniem wymogów określonych w art. 61 § 4, art. 10 § 1 art. 40 § 1 kpa oraz art. 28 kpa,
- zawiadamianie stron o miejscu i terminie przeprowadzania dowodu z przesłuchania świadków na przynajmniej siedem dni przed terminem, zgodnie z wymogami art. 79 kpa.

12. Udostępniania danych z rejestrów mieszkańców oraz rejestrów zamieszkania cudzoziemców zgodnie z żądaniem wnioskodawcy określonym we wniosku w myśl art. 47 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność:

- weryfikacji poprawności dokonanych przez strony korekt w dokumentach stanowiących akta zbiorowe stanu cywilnego, zgłoszeniach pobytu stałego i czasowego, w szczególności poprzez zapewnienie czytelności wprowadzonych zmian, tj. skreślenie niepoprawnej treści, wpisanie prawidłowej wraz z podpisem osoby dokonującej korekty,
- niedokonywania uzupełnień w dokumentach stanowiących akta zbiorowe stanu cywilnego bez wiedzy i zgody stron,
- doręczania pism dotyczących udostępniania danych jednostkowych, odpisów zupełnych oraz skróconych aktów stanu cywilnego za pokwitowaniem, ze wskazaniem podpisu odbierającego, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 i art. 46 § 1 kpa,
- umieszczania pieczęci wpływu na zaświadczeniach stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, wnioskach o sprostowanie, transkrypcję oraz zmianę imienia i nazwiska, w myśl § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej,
- opatrywania akt zbiorowych aktów małżeństw i zgonów, sporządzonych w formie papierowej, oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego oraz datą jego sporządzenia, zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego,
- wydawania odpisów zupełnych po dokonywaniu sprostowania aktu stanu cywilnego, zgodnie z art. 35 ust. 8 upasc,
- prawidłowego i terminowego pobierania opłat skarbowej w zakresie spraw meldunkowych oraz działalności urzędu stanu cywilnego zachowując regulacje zawarte w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2, a także części I ust. 1 pkt 53 i części II ust. 1 pkt 2 i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej, a w przypadku jej braku wzywania wnioskodawców do jej uiszczenia w trybie art. 261 § 1 i 2 kpa,

- odstąpienia od przyjmowania wniosków o wydawanie odpisów zupełnych po dokonaniu transkrypcji oraz odpisów skróconych aktów stanu cywilnego po sporządzeniu aktu stanu cywilnego, zachowując wymogi określone w art. 47 oraz art. 105 ust. 2 upasc,
- przyjmowania zgłoszeń zameldowania na pobyt stały, czasowy oraz zgłoszeń wymeldowania z miejsca pobytu stałego i czasowego wypełnionych wielkimi literami, zgodnie z obowiązkiem określonym w formularzach ww. dokumentów stanowiących załączniki nr 1, 2, 3 i 5 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego,
- powoływania w podstawach prawnych zawiadomień o wszczęciu postępowania w sprawach meldunkowych obowiązujących przepisów ustawy o ewidencji ludności.

Jednocześnie zwracam uwagę na obowiązek posiadania przez Kierownika USC i Zastępcę Kierownika USC indywidualnych kart mikroprocesorowych, za pomocą których uwierzytelniane są protokoły zgłoszenia zgonu oraz akty zgonów sporządzane przez ww. osoby, zgodnie z wymogiem art. 94 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz w związku z § 3 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.

Wskazuję również na brak potrzeby sporządzania odrębnego dokumentu znajdującego się w aktach wszystkich poddanych badaniu aktów małżeństw, a mianowicie *protokołu przyjęcia oświadczenia o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa.*

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej[79] od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz na podstawie art. 49 ww. ustawy zobowiązuję Pana Wójta do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Daniel Zaprzała
Zastępca Dyrektora
Wydziału Kontroli

[79] Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).